15/12/2019

Ο Άγιος Ιερομάρτυρας Ελευθέριος

/ Βίοι Αγίων

Γεννήθηκε στη Ρώμη κατά τον 2ο αι. από πλούσιους γονείς. Ο πατέρας του ήταν ύπατος της Ρώμης. Η μητέρα του Ανθία (της Ευανθίας γόνος, στιχηρό Εσπερινού) έγινε χριστιανή ακούοντας το κήρυγμα από μαθητές του Απ. Παύλου. Αυτή ανέλαβε και το βάρος της ανατροφής του μικρού Ελευθέριου μετά το θάνατο του πατέρα που συνέβη λίγο καιρό μετά τη γέννηση του. Η Ανθία του έδωσε χριστιανική ανατροφή και τον συνέδεσε με τον επίσκοπο της Ρώμης Ανίκητο (155-166). Ο επίσκοπος βλέποντας την θερμουργό πίστη και την ενάρετη ζωή του εφήβου Ελευθέριου τον χειροτόνησε διάκονο στα 15 του χρόνια. Στη ηλικία των 17 ετών χειροτόνησε σε πρεσβύτερο τον αφοσιωμένο στην αποστολή του Ελευθέριο και στην ηλικία των 20 ετών του ανέθεσε τον επισκοπικό θρόνο της περιοχής του Ιλλυρικού, σημερινής Αλβανίας με έδρα την Αυλώνα.

Μα Χειροτονήθηκε Τόσο Μικρός; Στο ερώτημα δίνει απάντηση ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης... Γράφει σε υποσημείωση του Συναξαριστού του. « Ας μη θαυμάζει κανείς ότι αυτός ο άγιος χειροτονήθηκε σε ηλικία αντίθετη με τους ιερούς κανόνες της 6ης Οικ. Συνόδου και της τοπικής Συνόδου της Νεοκαισαρείας, οι οποίοι ορίζουν ότι ο διάκονος χειροτονείται στη ηλικία των 25 χρόνων, ο πρεσβύτερος στα 30 και ο επίσκοπος πάνω από 30. Αυτό έγινε γιατί ο άγιος Ελευθέριος έζησε πριν ακόμη γίνουν οι παραπάνω κανόνες, οι οποίοι έγιναν αργότερα».

Η χειροτονία του αγίου Ελευθερίου, όπως γράφει κάποιος βιογράφος του, έγινε « κατ' οικονομίαν» Θεού, λόγω των μεγάλων αρετών και της σοφίας του με την

οποία προσείλκυε στον Χριστό τους ειδωλολάτρες. Η γλυκύτητα του λόγου του, που επιβεβαιωνόταν με τα πολλά θαύματα του, έκανε αυτούς που βρίσκονταν στην πλάνη να ασπαστούν την χριστιανική αλήθεια.

Ο εχθρός όμως της σωτηρίας μας διάβολος άρχισε τον πόλεμο εναντίον του. Τότε ο διώκτης αυτοκράτορας Αδριανός έμαθε τη δράση του αγίου στην Ιλλυρία και έστειλε ένα στρατηγό του, τον Φήλικα, να τον συλλάβει. Αυτός ξεκίνησε με άγριες διαθέσεις. Έφτασε στην Αυλώνα, περικύκλωσε το ναό που βρισκόταν ο άγιος και μπήκε με απόφαση να τον σύρει έξω με τη βία. Γοητεύτηκε όμως από τη διδασκαλία του αγίου. Το άγριο βλέμμα του ημέρεψε. Ο λύκος έγινε πρόβατο. Ο διώκτης έγινε μαθητής. Πίστεψε στον Χριστό και βαπτίστηκε. Ο στρατηγός Φήλικας ξεχνά την εντολή του αυτοκράτορα. Ο άγιος όμως Ελευθέριος αφού τον προετοίμασε τον διέταξε να εκτελέσει τη διαταγή του αυτοκράτορα για να μή « ζημιωθεί του μαρτυρίου τον στέφανον».

Μετά από λίγες μέρες έφτασαν στη Ρώμη και ο άγιος παρουσιάστηκε στον αυτοκράτορα. Κατά τη συνήθειά του ο διώκτης στη αρχή κολάκευσε τον άγιο, του υποσχέθηκε πλούτο, δόξα και τιμές και μετά τον απείλησε με τα φοβερά μαρτύρια που θα ακολουθούσαν αν δεν θυσίαζε στος Θεούς. Όπως ήταν φυσικό ο άγιος παρέμεινε ακλόνητος στην πίστη και παρουσίασε την ανοησία της ειδωλολατρικής θρησκείας.

Ο Αδριανός τον υπέβαλε στα παρακάτω βασανιστήρια.

α. Τον έβαλε σε πυρακτωμένο κρεβάτι για να ψηθεί. Ο Θεός όμως έστειλε δροσία στον γενναίο ομολογητή και ανακούφισε τους πόνους του. Όταν διέταξε ο αυτοκράτορας να πάρουν τον άγιο από το κρεβάτι, νομίζοντας τον νεκρό, ο ίδιος σηκώθηκε και έψαλλε το « Υψώσω σε, ο Θεός μου, ο βασιλεύς μου και ευλογήσω το όνομα σου...». Ανέφερε δε στον τύραννο ότι η σωτηρία του έγινε από τον μόνο αληθινό Θεό και όχι από τους δικούς του ψεύτικους Θεούς.

β. Τον τοποθέτησε σε ειδικό μεγάλο τηγάνι που είχαν για τον βασανισμό των χριστιανών. Αφού έκαψε το λάδι έβαλαν τον άγιο μέσα σ’ αυτό. Πάλι όμως θαυματούργησε ο Θεός. Έσβησε τη φωτιά και κρύωσε το λάδι δροσίζοντας με τη θεία Χάρη του τον άγιο.

γ. Μεγάλος λέβητας (καζάνι) με λίπος, κερί και πίσσα. Αφού με δυνατή φωτιά κόχλαζαν τα υλικά έριξαν μέσα τον μάρτυρα του Χριστού, ο οποίος έμεινε εντελώς ανέπαφος ελέγχοντας τον αυτοκράτορα ότι είναι σάν τους λύκους της Αραβίας που καταδιώκουν τα ήμερα πρόβατα του Χριστού.

Τότε πλησίασε τον αυτοκράτορα ο έπαρχος της Ρώμης Κορέμων, άνθρωπος

σκληρόκαρδος, πολυμήχανος και ευφάνταστος στο να βρίσκει βασανιστήρια και του είπε ότι θα πείσει τον Ελευθέριο να αρνηθεί την πίστη του. Κατασκεύασε μια κάμινο με μυτερά σουβλιά για να ρίξει μέσα τον προσευχόμενο αθλητή του Χριστού που παρακαλούσε να αξιώσει τους διώκτες του να αφήσουν το ψέμα της ειδωλολατρίας και να γνωρίσουν την αλήθεια. Και ο Θεός άκουσε τη δέησή του. Συνέβη και πάλι το θαύμα του Χριστού όπως προηγουμένως στον Φίληκα.

Ο Κορέμων φωτίστηκε από το Άγιο Πνεύμα. Πλησίασε τον αυτοκράτορα και του είπε: Τί κακό έκανε ο Ελευθέριος και τον καταδίκασες σε τόσο σκληρό θάνατο; Ο αυτοκράτορας έμεινε έκπληκτος και οργισμένος διέταξε να βάλουν μέσα στο καμίνι με τα καρφιά τον Κορέμωνα, ο οποίος φώναξε στον άγιο να τον βοηθήσει με την προσευχή του. Ο Κορέμων μπήκε και βγήκε μέσα στον κλίβανο χωρίς να πάθει τίποτε. Ο αυτοκράτορας βλέποντας την ήττα των θεών του διέταξε αμέσως τον αποκεφαλισμό του. Έτσι με λίγο κόπο και σε μια στιγμή ο έπαρχος της Ρώμης κέρδισε την αιώνια ζωή με το βάπτισμα του μαρτυρίου.

Μετά μπήκε στον πυρακτωμένο κλίβανο ο ιερομάρτυρας Ελευθέριος. Πάλι η χάρη και η δύναμη του Θεού θαυματούργησε. Η φωτιά έσβησε και τα σουβλερά καρφιά λύγισαν ώστε να μη βλάψουν το σώμα του. Ο λαός που παρακολουθούσε φώναζε δυνατά: «μέγας ο Θεός των χριστιανών» ο αυτοκράτορας όμως έμεινε ψυχικά τυφλός.

δ. Ο άγιος στη φυλακή. Ο αυτοκράτορας διέταξε να φυλακιστεί ο άγιος στις σκοτεινές φυλακές της Ρώμης για να πεθάνει από την πείνα. Εκεί ο Θεός έστελλε τροφή στο άγιο με ένα περιστέρι.

ε. Δεμένος σε ατίθασσα άλογα. Αφού δεν πέθανε στη φυλακή από πείνα, όπως περίμενε ο αυτοκράτορας, έδωσε εντολή να τον δέσουν σε δυό ατίθασσα άλογα και να τα κεντρίσουν να τρέχουν δυνατά ώστε να κατακοπούν οι σάρκες του αγίου και να πεθάνει. Άγγελος Κυρίου ημέρεψε τα άλογα, έλυσε τον άγιο από τα δεσμά και τον οδήγησε σε ένα βουνό στο οποίο έμεινε προσευχόμενος. Κάθε φορά που ο άγιος έψαλλε δοξολογώντας και υμνώντας τον Κύριο μαζεύονταν τα αγρίμια του δάσους και έμενα ακίνητα και σιωπηλά σκύβοντας το κεφάλι τους δείχνοντας το σεβασμό τους.

Στ. Το μαρτυρικό τέλος του. Μερικοί κυνηγοί που είδαν τον άγιο στο βουνό το ανέφεραν στον αυτοκράτορα που έστειλε ένα στρατιωτικό απόσπασμα να τον συλλάβει. Τα άγρια θηρία όρμησαν εναντίον των στρατιωτών. Ό άγιος τα διέταξε να ηρεμήσουν και να γυρίσουν στις φωλιές τους. Ακολούθησε τους στρατιώτες διδάσκοντάς τους να αρνηθούν την πλάνη τους. Μερικοί πίστεψαν.

Όταν έφτασαν στη Ρώμη ο αυτοκράτορας είχε αποφασίσει να δώσει τέλος στη ζωή του μάρτυρα. Ήθελε όμως να δώσει και θέαμα στους Ρωμαίους. «Άρτος και θεάματα» ήταν η προσφιλής τακτική της τότε εποχής. Το ίδιο δεν γίνεται και σήμερα; Στη αρένα της τηλεόρασης βλέπουμε να ρίχνονται στα σαρκοβόρα θηρία που βρυχόνται με μανία και διψούν για ανθρώπινο αίμα και να καταδικάζονται με κατασκευασμένα στοιχεία αθώοι άνθρωποι γιατί πρέπει να προσφερθεί «θέαμα». Τον «άρτον», τις παχυλές δηλ. αμοιβές, τις απολαμβάνει όχι ο λαός, αλλά οι διάφοροι «δαιμόνιοι» (κατάλληλη λέξη! Κατεχόμενοι απο δαιμονικό πνεύμα) δημοσιογράφοι, οι οποίοι φυσικά εκφράζουν τη φωνή και τα συμφέροντα του κυρίου τους.

Οδήγησαν τον άγιο Ελευθέριο μέσα στήν αρένα (στάδιο) και άφησαν στην αρχή μια πεινασμένη και άγρια λέαινα και μετά ένα λιοντάρι να τον κατασπαράξουν. Τα θηρία πλησίασαν σαν ήμερα ζώα τον άγιο και του φιλούσαν τα πόδια δείχνοντας την αγάπη και την συμπάθεια τους (έφραξας στόματα λεόντων, εις ημερότητα αυτών μεταποιήσας την αγριότητα). Βλέποντας ο αυτοκράτορας τη συμπεριφορά των λιονταριών και ακούοντας την ιαχή του πλήθους «μέγας ο Θεός των χριστιανών» διέταξε τον αποκεφαλισμό του ομολογητή της πίστεως μέσα στην αρένα. Με την αποκοπή της κεφαλής έβαψε ο άγιος την αρχιερατική του στολή με το αίμα του μαρτυρίου. «Της ιεραρχίας την στολήν εφοίνιξας (έκανες κόκκινη) ταις ροαίς των αιμάτων σου» όπως ψάλλουμε στο δοξαστικό του Εσπερινού. Ο σοφός Ελευθέριος κοσμημένος με το ιερατικό ένδυμα (ιερέων ποδήρει κατακοσμούμενος) που έσταζε από το ποτάμι των αιμάτων του (και αιμάτων τοις ρείθροις επισταζόμενος) έτρεξε ευτυχισμένος στον Δεσπότη Χριστό (τω Δεσπότη σου Χριστώ μάκαρ ανέδραμες). Ο Ελευθέριος ως αδούλωτος στο νου, ενώ έβλεπε τα σπαθιά δεν υποδουλωνόταν στην πλάνη (Ελευθέριος, ως αδουλόνους φύσει, σπάθας θεωρών, ουκ εδουλούτο πλάνη) όπως λέει το δίστιχο του συναξαρίου.

Τη σκηνή του μαρτυρίου παρακολουθούσε η μητέρα του Ανθία. Έτρεξε τότε και αγκάλιασε το άψυχο σώμα του μάρτυρα και το καταφιλούσε, «ησπάζετο το γλυκύ τέκνον, η καλώς γεννησαμένη και θρεψαμένη». Εκείνη τη στιγμή οι άσπλαχνοι δήμιοι την αποκεφάλισαν και έτσι την οδήγησαν « εις ουρανίους θαλάμους» μαζί με τον υιό της.

Στη Ελλάδα ο άγιος Ελευθέριος θεωρείται βοηθός των εγκύων γυναικών. Τους δίνει «καλή λευτεριά». Πολλές γυναίκες επικαλούνται τη βοήθεια του και ακουμπούν το εικονισματάκι του αγίου πάνω τους. Η αντίληψη αυτή αναφέρεται και σ' ένα προσόμοιο στιχηρό της εορτής. « Των επιτόκων γυναίων Πάτερ κηδόμενος, ελευθερίαν δίδως, τω ναώ σου φοιτώσαις...» Δηλ. Φροντίζεις Πάτερ τις έγκυες γυναίκες που καταφεύγουν στο ναό σου δίνοντας του ελευθερία...

Σήμερα μαζί με τον άγιο Ελευθέριο γιορτάζουν και η μητέρα του Ανθία, ο άγιος Κορέμων αλλά και οι δύο δήμιοι που τον αποκεφάλισαν και αποκεφαλίστηκαν γιατί πίστεψαν στον Χριστό.